

grad har været administrationens sak.¹⁾ Paa skoleloven av 26 juni 1889 følger saa lov om „seminarier og prøver for lærere og lærerinder i folkeskolen“ av 14 juni 1890, med ændringslover av 14 juli 1894 og 21 juni 1895.

Efter denne lovs § 1 skal til uddannelse av lærere og lærerinder²⁾ for folkeskolen det fornødne antal seminarier holdes i virksomhet ved offentlig foranstaltning. Ethvert seminar skal ha to etaarige klasser og øvelsesskole; likeledes kan der til et seminar knyttes en forberedelsesklasse.

Lærprøvene skulde (§ 12) være: 1) den lavere lærerprøve, som skulde danne betingelsen for fast ansættelse i folkeskolens nederste afdeling (smaaskolen) paa landet. 2) den høiere lærerprøve, som skulde danne betingelsen for lignende ansættelse ogsaa i høiere lærerposter i folkeskolen. Den teoretiske del av den lavere lærerprøve skulde falde sammen med seminarrets optagelsesprøve, og den høiere lærerprøve danne i sin helhet seminarrets afgangsprøve. Forberedelsesklassen skulde ha til formaal at forberede for seminarrets optagelsesprøve og den lavere lærerprøve. Klassen skulde være etaarig, med undervisningstid som seminaret.

Nærmere bestemmelser om seminarerne og lærerprøvene samt om forberedelsesklassen indeholdes i det ved kgl. resolution av 26 juni 1896 approberte reglement.

Timefordelingen for seminaret var denne: Kristendomskundskap i nederste klasse 6 timer ukentlig, i øverste 4 timer, norsk 7—6 (5), historie 3—3, geografi 2—1, naturkundskap 3—3, regning og rumlære 4—3 (4), skrivning 1—0, frihaandstegning 2—1, haandarbeide 2—2, musik 3—2, gymnastik 3—2, pædagogik 1—1, praktiske øvelser 0—9. For forberedelsesklassen: Kristendomskundskap 4 timer ukentlig, norsk 8 (7), historie 3, geografi 2, naturkundskap 3, regning med rumlære 5, skrivning 2 (1), tegning 2 (1), haandarbeide 3, sang 1 og gymnastik 3.

Loven av 1890 løste spørsmålet om lærerindenes uddannelse (alle offentlige seminarer skulde staa aapne ogsaa for kvinder), og bragte tilveie mere detaljerte bestemmelser om seminarernes ordning og virksomhet. Den anordnede ogsaa en eksamenskommission for seminarerne, bestaaende av tre medlemmer, av hvilke mindst et medlem skulde være en i folkeskolen fast ansat lærer;³⁾ videre aapnet den adgang til ret ogsaa for bestyrer

av privat seminar til at avholde lærerprøver med samme virkning som de offentlige seminarer (§ 23). Men — med folkeskolens fortsatte vekst kunde loven ikke tilfredsstille for en længere tid, og under 3 januar 1898 leverte lærerskolenes eksamenskommission i forening med daværende seminarbestyrer, senere rektor *J. Jørgensen* og seminarlærer, senere rektor *Deinboll*, hvilke for anledningen var opnævnt av departementet, utkast til revision av seminarloven. Under 17 mars 1900 fremkom kgl. proposition om ny lov for seminarerne, og saadan lov blev vedtat under 18 januar 1902, med reglementariske bestemmelser av 26 april s. a. Ved denne lov, som ligger til grund for vor nuværende læreruddannelse, er kurset forlænget til 3 aar, idet den efter den tidligere lov anordnede forberedelsesklasse er tat ind som organisk led i skolen, som første klasse i det 3-aarige kursus. Videre kan merkes at navnet „seminar“ — efter vedtagelsen av et bænkeforslag — blev erstattet med ordet „lærerskole“, og at delingen i „høiere“ og „lavere“ lærerprøve er bortfaldt, idet lærerskolens undervisning nu avsluttes med „lærerprøven“ (§ 22); dog kan der, for saa vidt dertil av stortinget gives bevilgning, til en lærerskole knyttes et kursus paa et aar til uddannelse av lærere i smaaskolen (lovens § 10—§ 14). Efter lovens § 15 er bestyrer og lærere ved en offentlig lærerskole sidestillet med personalet ved de offentlige høiere almenkoler. Som en betydningsfuld bestemmelse vedrørende undervisningen bør nævnes at efter lovens § 23 skal ved lærerprøven den eksaminand som har avfattet begge de skriftlige opgaver i morsmaalet i samme sprogform (landsmaal eller riksmaal), underkaste sig en prøve i skriftlig gjengivelse av et oplæst stykke eller i at skrive en let stil av fortællende indhold i den anden sprogform.

Forøvrig vil den nuværende ordning av vore lærerskoler være kjendt, saa der ingen opfordring foreligger til her at levere en nærmere omtale av den. Vi skal derimot i det følgende levere nogen oplysninger om hver enkelt av de nu bestaaende offentlige og private lærerskoler.¹⁾

II. De nuværende lærerskoler.

Tromsø offentlige lærerskole²⁾.

Det første offentlige seminar blev oprettet for de nordligste landsdeler, for Tromsø stift. I træng-

¹⁾ Se foreløbig indstilling ang. lov om seminarer og prøver for lærere og lærerinder i folkeskolen, s. 4 og 5.

²⁾ Uthævet her.

³⁾ Formændene i kommissionen har været statsraad *J. A. Bonnevie*, skoledirektør *J. A. Johnsen* og overlærer *J. Nicolaisen*.

¹⁾ Oplysningene er ikke helt ensartede, eftersom kildene er forskjellige. Hertil kommer at de seminarer hvis virksomhet falder efter 1869, ikke frembyder særlige eiendommeligheter ved sin ordning, hvorfor vi har fundet at en omtale av ledende personligheter her har været naturlig.

²⁾ Efter *I. Qvigstads* Udsigt over Tromsø seminarer historie 1826—1901.